

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„KOROŠKI SLOVENEK“
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko, gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo.
Stane četrletno: 1 šiling.
celoletno: 4 šilinge.
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—
celoletno: Din. 100.—
Pozamezna številka 10 grošev.

Leto VIII.

Dunaj, 8. avgusta 1928.

Št. 32.

Nemci in manjšine.

Poglejmo enkrat, kaj pravi češki list „Národní Politika“ o prizadevanju Nemcev, da bi dosegli njih sonarodnjaki v tujih državah vse pravice, ko v svojih državah odrekajo tujerodnemu avtohtonemu prebivalstvu vsako pravico do samostojnega življenja:

Priče smo izredne igre, ko Nemčija o vsaki priložnosti, v novejšem času v vprašanju Nemcev na južnem Tirolskem, zahteva manjšinske pravice za Nemce v narodnih državah, ali sama jih odreka svojim narodnim manjšinam, predvsem domačim Slovanom. Nemci iz Nemčije in enako tudi iz Avstrije proglašajo, da čutijo z južnotirolskimi Nemci brez ozira na državne meje enako z vsemi drugimi Nemci. O priliki dunajske manifestacije za južnotirolske Nemce je govoril vodja Hoferjeve zveze p. Innerkofler, da imajo južnotirolski Nemci pravico do življenja — za njimi stoji ves nemški narod in njih obupne klice sliši ves razprostrani svet...

Lepo je, se na ta način zavzemati za pravice manjšin, ali ne pozabimo, da ravno ti Nemci ne dajo koroškim Slovincem niti ene slovenske šole, samo nekoliko nemško-slovenskih z nemškimi učitelji, ravno tako kakor delajo Nemci v Nemčiji z lužiskimi Srbi, Poljaki itd. Da, tam v nekaterih krajih slovanskim otrokom niti ne dovoljujejo več, da bi se učili vsaj verouk v materinskem jeziku (tudi pri nas. Op. ur.). Pravilno pišejo lužiskosrbski listi, da lužiški Srbi zastoj zahtevajo svoje učitelje na tamošnje šole; njih učitelji se pošiljajo v nemške kraje in Nemci k lužiskim Srbom (kakor pri nas. Op. ur.). Nemški tisk govori o nemški manjšini 20 tisočev na Estonskem, ne priznava pa 200.000 Srbom za narodno manjšino z utemeljitvijo, da so to Nemci z nekako neumnim slovanskim narečjem (glej Italijane!) kakor Mazuri, ki jih tudi štejejo za svoje. Upravičeno trdijo „Serbske Noviny“, da imajo Nemci na Češkoslovaškem ravno iste pravice kakor

Čehi, kar se ne more trditi o slovanskih manjšinah na Pruskem in Saskem. Tam se stalno dela za tem, da se jih ponemči.

Novi glasovi se slišijo za pravice narodnih manjšin; tako iz papeževih ust o naravnem in nadnaravnem pravu glede poučevanja verouka v materinskem jeziku. Papež je pripomnil, da je postal mučenik tega temeljnega načela bivši nadškof Ledochowsky, ki je bil imenovan zato kardinalom. Ali ravno iz tabora inozemskih Nemcev prihajajo rajhovskim Nemcem glasovi, ki jim priporočajo sočustvo in razum. To so napravili Nemci v Jugoslaviji, ki so navajali, da Nemčija s svojim postopanjem napram narodnim manjšinam otežuje položaj Nemcev v Jugoslaviji, kjer je bivši prosvetni minister Pribičević segel po revanži in ukinil nemške srednje šole, ki jih država ni dolžna vzdrževati. Tudi iz vrst nemških koroških socialnih demokratov je prišel glas v prosep slovenske manjšine, ki zahteva za Nemce nemške osnovne šole, za Slovence pa slovenske mesto utrkvističnih potujočevalnic. Tudi radikalna stranka posveča večjo pozornost Nemcem v Vojvodini. Brez ozira kažejo na Avstrijo, kako se godi tam Slovanom, posebno na Koroškem in Gradiščanskem. Tudi Poljska je segla po osveti, ko je zastoj zahtevala pravice za poljsko manjšino v Nemčiji. Edino pravilno.

Kakor bela vrana prihajajo naenkrat izvajanja dra Treixlerja iz Hodonina v berlinski „Vossische Zeitung“ z ozirom na izvajanja predsednika Masaryka, ki je trdil, da so lužiški Srbi edini neosvobodjeni narod, kar je izzvalo v nemškem tisku veliko vznemirjenje, četudi je to sveta resnica. Če se je število lužiskih Srbom od leta 1910 znižalo za 32 in pol odstotka, je to znamenje, kakor pravilno piše dr. Treixler, da Nemci raznarodujejo. Dalje pravi: Nas Nemce v Češkoslovaški to zelo boli, da se v Nemčiji še niso dale nikake pravice jezikovnim manjšinam. Pri nas imamo od ljudskih šol do univerze vse šole, v mestih, kjer je najmanj 20 odstotkov Nemcev, se rešujejo nemško vse

nemške vloge pri sodiščih, upravnih in avtonomnih uradih, pa tudi tam, kjer je manj kot 20 odstotkov Nemcev, se uraduje povsod, kjer je le mogoče, z Nemci nemško v osebnem pogovoru. Dalje govori o pravicah Nemcev na Moravskem, v Šleziji, v deželnih kulturnih svetih itd., in na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji so dobili nemški otoki pod Češkoslovaško zopet svoje nemške šole. V času madžarskega gospodarstva nemška manjšina ni imela nikakih jezikovnih pravic, ravno nasprotno, vedoma in načrtoma je bila madžarizirana, oziroma se je postopalo tam z Nemci kakor s Poljaki v Nemčiji.

Predsednik Masaryk je povedal popolno resnico s svojo izjavo, ker narod lužiskosrbski vendar zasluži tudi nekaj svobode, četudi bi bilo njegovo ozemlje samo majhen otok v veliki nemški državi... Na južnem Tirolskem se tačas zapirajo nemške šole, na Madžarskem se je zgodilo to že pred 30 leti. Nepobiten predpogoj uspeha pri vsakem diplomatičnem koraku Nemčije v korist nemških manjšin bo vedno vprašanje, kako postopa Nemčija s svojimi manjšinami, ker preveč dobro se spominjajo vsi narodi bivše avstro-ogrske monarhije, kako je postopala cesarska Nemčija s Poljaki...

Kakor bajka doni ta uvaževani nemški glas iz Češkoslovaške v berlinskem listu. Na položaj lužiskih Srbom ni bilo pokazano samo s slovanskega tabora, temveč tudi Pariz in Društvo prijateljev lužiskih Srbom sta že dvignila svoj glas. Zdaj ni mogoče več potlačiti množine protestov kulturnega sveta, Evrope in Amerike. Upajmo, da bo tudi Društvo narodov Nemčijo, kot svojega člana, opozorilo na dolžnosti napram domačim manjšinam. Tako prehaja vprašanje narodnih manjšin v nov položaj.

Iz navedenega zopet sledi, da se nahajajo nemške manjšine povsod, razen na južnem Tirolskem, v boljšem položaju nego slovanske manjšine, da pa Nemci s tem kljub temu niso zadovoljni ter zahtevajo večinske pravice in

PODLISTEK

Reberški Ožbej:

Kapelški punt.

(Konec.)

Cel dogodek o kapelškem punktu je podal neki narodni pevec v vezani besedi, ki je tu in tam malo okorna. Vsekako pa je pesem zanimiva. Glasi se:

Kaj si je svetni flegar zamislil,
Marijo v Trnju vun potisnil,
Marijo v temnice djal,
Vse table je dol pobral.

Kar ta svetni flegar Mariji želi,
To se njemu prigodi,
Dol po štengah so ga vlekli,
Skoraj do nagega so ga slekli.

Ena deklica je najbolj srčna bila,
Kar za vrat mu je skočila,
Trdo ga je držala,
Lase iz glave pipala.

Dol do šterne so ga vlekli,
Kmetom se že dosti zdi,
Radi bi že videli,
Da bi njim prišel v pesti.

Pri šterni se je Škopnik anprifliknil,
Do Bošteja ga je spremil,
En rumen zlat za lon dobil,
Ker je njemu varuh bil.

Ti kmetje so si zmislili,
Mežnarja v cerkev so spodili,
Da mora Marijo ocirati,
In table nazaj pribijati.

Danilo Gorinšek:

Sreča.

Nekje na Slovenskem zeleni hosta, vsa oddaljena od ljudskih prebivališč. Do najbližje kočice lahko prideš v treh dneh in nočeh, pa še moraš hiteti. V ti hosti je borna kočica; vsa zanemarjena je in nikdo ne prebiva v nji. Toda pač! Stari ljudje, ki so svoj čas hodili tod, raznašajo vest, da caplja ob polnočnih urah krog kočice v hosti pritlikavček v ogromnih škornjih, caplja in piska na zlato piščal in poje na vse grlo:

Nihče ne ve, nihče ne ve,
zlató se v koči tu dobiva,
in sama sreča v nji prebiva,
nihče ne ve, nihče ne ve.

V ti kočici naj bi torej prebivala sama sreča. Tri dni in tri noči torej je bila oddaljena hosta od ljudskih prebivališč, pa se je vseeno

odpravljalo staro in mlado tja, da si poišče sreče. Deca je omagala po poti, starci so celo umirali, pa se vseeno ni ustavilo potovanje. Nekaterim je bil blesk zlata tako v duši, da so videli vse zlato, kar jim je dosegal pogled. Drugi zopet so si napajali žejna svoja srca z lepoto pokrajine, po kateri so potovali, pa niso nič mislili na zlato in srečo v hosti. Četrtri dan so zagledali od daleč hosto; tedaj so nekateri zadržali proti nji, da bi bili prvi tam in, da bi si prvi nabasali vreče, sode, skleda in drugo posodo, ki so jo imeli s seboj, z zlatniki. Pametnejši in skromnejši so ponižno legali v travo, ko so videli naval zlata žejnih svojih tovarišev na kočico. Mnogo so že bili pretrpeli na tem božjem svetu, mnoga sreča se jim je bila že prijazno nasmihala, pa ne v vrečah, nabasanih s samimi zlatniki, tudi ne v bogatih palačah, še manj v škrlatnih kraljevskih odelih in v sijajnih pojdinah, ampak v lastnem srcu so jo bili odkrili. Zato so bili nepokvarjeni v srcu in jih ni bil omamil blesk zlata; pridružili pa so se bili, da vidjo, v čem bo obetana sreča. — Ko so bili nekateri že pridrveli do kočice, so bila vrata vanjo zapahnjena od znotraj. Razbijali so ob njih in ko se niso nikakor odprla, planili so po starcih, ki so jim pripovedovali o vsem tem. Starci so javkali, drugi so jih branili, nekateri pa so dvigali pesti proti njim in — udarili. Pred sabo pa so videli vse zlato in samo zlato, da niso naposled več ve-

naprej blatijo dotične države kot zatirateljice tujerodcev, ko Nemci najnesramnejše zatirajo svoje manjšine. Še vedno velja staro pravilo, po katerem zahteva in hoče imeti Nemec zase vse, drugim pa od svoje preobložene mize noče privoščiti ničesar. Pri tem pa jim največ pomaga njih slepoudani, dobri in denarno dobro podprti propagandni aparat.

POLITIČNI PREGLED

Inozemstvo:

Jugoslavija. Razvoj političnega položaja je prešel na nevarno in polzko pot. Nova vlada je takoj sklicala parlament, ki se je sestel dne 1. t. m. Obenem je sklicala na isti dan kmečko-demokratska koalicija zborovanje svojih poslancev v zagrebški sabor. Dokler bo delala okrvavljena vlada s sedanjim parlamentom, tako dolgo se poslanci opozicije ne vrnejo v narodno skupščino. Tako vsaj izjavljajo. Kmečko-demokratska koalicija, ki jo vodi sedaj Pribečević, je sklenila v svoji resoluciji med drugim, da sedanja narodna skupščina ni pooblaščen sprejemati sklepov za celo državo. Vse sklepe, ki bi bili sprejeti, zlasti pa finančne obveznosti, ki bi jih naložili narodu, proglašajo resolucija za nedovoljene in neobvezne za prebivalstvo prečanskih krajev. Dalje ugotavlja resolucija, da hoče voditi opozicija odločno borbo za novo državno ureditev. Obenem je zborovala v Beogradu narodna skupščina, katere se zemljoradniki niso udeležili. Na drugi seji je podal ministrski predsednik dr. Korošec vladno izjavo, v kateri pravi, da bo vlada nadaljevala zakonodajno delo, ker to zahtevajo politične, kulturne, socialne in gospodarske potrebe in da bo uvedla v državno upravo duh objektivnosti, popolnega poštenja in največje ekspedivnosti. Deklaracija obsoja zločin v skupščini in pozivlja opozicijo, da se vrne v parlament, ker je narodna skupščina edini pristojni forum za reševanje vseh vprašanj, ki so v zvezi z narodnim in državnim življenjem. Zunanja politika se bo gibala v dosedanjih mejah. Vlada je dobila zaupnico, nakar je bilo sprejetih še nekaj zakonskih predlogov. Smatra se, da bo dr. Korošec izvedel svoj program brez opozicije. Največjo korist za ustalitev razmer se pričakuje od napovedane upravne reforme. Za izvedbo te reforme je najpripravnajša oseba dr. Korošec. Vlada namerava zboljšati tudi razmere z Bolgarijo in tukaj je zopet dr. Korošec tisti, ki je pred časom s svojim potovanjem v Bolgarijo pomirljivo vplival na potek dogodkov med obema sosedoma. V Zagrebu je zborovalo 78 opozicijskih poslancev. Stališče opozicije je nejasno in se zdi, da si hoče ohraniti proste roke. Posebno točke glede revizije ustave niso jasne: ne povedo, ali hočejo imeti Hrvati avtonomijo ali federacijo ali personalno unijo. Zato se sklepi tudi ne smatrajo za preveč resne. Opozicija je ustanovila svoj akcijski odbor, ki bo stalno deloval na podlagi delovnega programa, ki obsega 18 točk, ki predvideva predvsem boj proti sedanjemu hegemonistični vladi potom tiska in na zborovanjih. Koroševa vlada je vlada pomirljivosti in tvori most k sporazumu. Kako se bodo dogodki naprej razvijali, je težko prorokovati.

deli, da udarjajo z noži in palicami na desno in levo in, da je že teklo mnogo krvi.

Tako je zagrnila noč, ki je bila medtem objela vse veselje, v svoj črni plašč mnogo mrtvih in ranjenih, ostali so se vračali nevoljni domov. Ne nekaj skromnih je ostalo tam. Njim zlato ni zaslepilo oči in so se spomnili polnočnega škrate. Čakali so in čakali. Ko je bila polnoč, je glasno zažvenkljal zapah na vratih koč, vrata so se odprla in pripiskal je iz koč pritlikavček; capljaj je v ogromnih škornjih in pel:

Nikdó ne ve, nikdó ne ve,
zlató se v koči tu dobiva,
in sama sreča tu prebiva,
nikdó ne ve, nikdó ne ve.

Ko je bil pritlikavček izginil v hosto, so ponižno vstopili v kočo skromneži, ki so našli — deteljo. Detelja in nič drugega kot sama detelja se je nahajala v koči. „Za krmo našim zajčkom bo,“ so dejali, napolnili košare in odšli. Ko so, veseli krme — tedaj je vladala strašna suša — prispeli domov, je zažvenketalo iz njihovih košar — pravo, blesteče zlato.

Pofašistenje italijanskih šol. Mussolini je izdal prosvetnemu ministru nova navodila za reformo italijanskih šol. Za osnovne šole bodo sestavljene nove knjige, ki bodo deco vzgajale v popolnoma fašističnem duhu. Šole se bodo spreminjale čim dalje bolj v poklicne šole s posebnim ozirom na delovne možnosti posameznih krajev. Nadaljevalne šole bodo izključno poljedelske, obrtne in trgovske. Pod reformo pridejo tudi vseučilišča, ki so fašizmu v zadnjem času prirejala zopet velike preglavice. V fašistično uniformo pa ne bodo oblekli samo učnih zavodov in učencev ter dijaštvo, temveč v polni meri tudi učne moči. Učinki teh reform se bodo pokazali menda prav kmalu in še v večji meri nego doslej. Če bo spravila Italija še kaj več takšnih strokovnjakov in junakov na noge, kakoršne je poslala na severni tečaj, bo v polni meri zadostila svojemu 2000letnemu kulturnemu poslanstvu.

Poljsko-litovski spor. Poljska je združila ob litovski meji večje število vojaštva, da bi obdržala tam svoje manevre. Poljska vlada sicer zanika, da bi bilo posebno ob meji zbrano vojaštvo, vendar ji nihče ne verjame. Litva je proti koncentraciji vojaštva ob meji protestirala, kmalu nato pa je protestirala tudi Poljska, da se vmešava Litva v njene zadeve. Tako se je spor zelo poostiril. Zadnji čas pa zbira Litva svoje vojaštvo ob meji. V odsek Druskeniki bi imeli priti pionirji, ki delajo kaverne in ovire iz bodočih žice. Obenem bi imeli na daljši črti prestaviti državne mejnike, da morejo porabljati poljsko obmejno pot. Govori se celo, da je proglasila Poljska v obmejnih okrajih obsedno stanje. Diplomacija drugih držav se zelo trudi, da bi poravnala spor mirnim potom. Predlaga se konferenca v Ženevi, ki naj bi se vršila pred jesenskim zasedanjem Društva narodov. Ni izključeno, da dobi Poljska na jesenskem zasedanju Društva narodov proste roke glede Litve.

DOMAČE NOVICE

Zborovanje sodalov iz Marijanišča. Tretje in zadnje letošnje zborovanje Marijaniščnikov se vrši v četrtek 16. avgusta v Podgorjah. Okrog 3. uri popoldne cerkveno zborovanje in prilika za spovedovanje v župni cerkvi, nato izvincerkvena slavnost in prosta zabava v župnišču. Vsi Marijanisti so dobrodošli. Člani kongregacije naj nosijo svetinje in znake. Častita duhovščina in gg. bogoslovci so prijazno povabljeni. — Pričakujemo, da se bo tega zborovanja posebno slovensko dijaštvo udeležilo.

Sele. (Toča.) Naši kraji dosedaj od toče še niso kaj trpeli. V nedeljo 22. jul. okoli šeste ure pa je prihrula taka toča, da je niti najstarejši ljudje ne pomnijo. Pobila je del Srednjega in Zvrh. Kota. Najbolj prizadet je pd. Travnik. V nedeljo navrh pa se je znosila na drugem koncu občine od Košutnika proti Šajdi. Občina je škodo pregledala in cenila ter poslala poročilo na merodajno oblast, da se oškodovancem odpiše na davku.

Globasnica. (Strelna.) Dne 18. julija popoldne je strela udarila v p. d. Matalnovo ojstrvo. Ojstrva je bila obložena z ržjo in se je vnela. Ker pa se je to zgodilo med hudo nevihto in so bili ljudje v hišah. Zato se je ogenj razširil tako močno, da je zgorelo 19 ojstervi rži. Škoda se ceni na 100 Š. Na pomoč sta prihiteli požarni brambi iz Globasnice in Male vasi.

Srednja Zila. (Nevihta.) Dne 2. avgusta ob 2. popoldne je divjal v Ziljski dolini grozovit vihar, ki je napravil ogromno škode. Trgal je skodle s streh, lomil sadje ter razmetal vse žitne stave in ostrvi. Največ škoda pa je napravil vihar v gozdovih, kjer leži drevje vse vprek. Viharju je sledil močan naliv, in v četrte ure je bilo vse neurje pri kraju in zopet je kazal Dobrač svoj jasen obraz Zilanom. — Sušo so čutili Zilani v mnogo manjši meri kakor Podjuna. Tam ni videti po vročini osmojenih travnikov in tudi ne v rasti zaostalega žita, kakor sta v Podjuni oves in ječmen.

Sele. (Nesreča.) Kača je pičila v petek 27. jul. Čevhovo Angelo v Zvrh. Bajtišah, ko je z drugimi vred odhajala s travnika bosa h kosilu. Par trenutkov navrh je noga od pika že začela otekati. K sreči so ji nogo na treh mestih takoj prevezali, brat ji je z nožem prerezal rano in ji s pomočjo bratranca izsekal kri. Telefonično poklicani zdravnik dr. Jug je z avtom hitro prinesel pomoč, tako da ni več nevarnosti za življenje.

Podgorje v Rožu. Spored službe božje na praznik Vnebovzetja Marije Dev. 15. VIII. t. l.: Ob 5. uri se začne spovedovati. Ob ½ 7. sv. maša; ob 8. maša pri kapelici; ob ½ 10. uri sv. maša; ob 10. pridiga, po pridigi slovesna sv. maša. Popoldne ob ½ 2. blagoslov in pête litanije. Tudi na predvečer blagoslov in spovedovanje. Spovedoval bo tudi preč. g. p. Valerijan, kapucin iz Celovca.

Celovec. (Razno.) 25. julija zvečer sta opazili dve ženski v strojni Mačnika v Podroščici dim in zagnali takoj krik. K sreči se je dal ogenj pravočasno pogasiti, ki bi lahko napravil veliko škodo. — Šolski vodja Marinič se je poslovil od Šmarjete v Rožu. Tamošnji Landbund je priredil svojemu bivšemu tajniku poslovilni večer. Poslovilni govor je imel načelnik Landbunda Šelander. Tudi g. župnik Božič se je udeležil poslovilnega večera in vzel od Mariniča slovo v imenu šolarjev in tudi prebivalstva. Novi nadučitelj Statinig je obljubil, da bo deloval kot njegov predhodnik. — V ponedeljek 30. julija zgodaj zjutraj se je peljala večja družba iz Beljaka proti Vrbi. Vsled prehitre vožnje se je poškodovala pnevmatika in avto se je prevrnil, ljudi pa vrgel na cesto. Uspeh: 1 mrtev, 2 ranjena. Bila je to ponočna vožnja brez dovoljenja lastnika avtomobila, in ker je hotel šofer spraviti avto še pred svitom zopet v garažo, je vozil z brzino 90 km na uro. — Mesarju Janezu Urbancu v Borovljah je nekdo ukradel iz predala 300 S v trenutku, ko se je Urbanc za kratek čas odstranil iz prodajalnice. — V gornji Ziljski dolini je napravila toča in nevihta obilo škode. V kraju Laas je pobila toča vse stoječe žito in zelenjavo, v Dolah pa je ploha razruvala pota in naredila do ¾ m globoke jarke. — Dne 21. julija so na Koroškem podpirali 1768 brezposelnih. Število je od prejšnjega tedna padlo za 28 oseb. — K 50letnici rojstva je Landbund podaril deželnemu svetniku inž. Šumiju kipec, ki predstavlja kosca s koso in vrčem za vodo na serpentinastem podstavku s poklonilnim listom in znakom Landbunda. — Dne 31. julija je prišlo od Hodiškega jezera okrog 500 otrok v Celovec, članov velkonemškega Jugendbunda, ki so tam na počitnicah. Najprej so bili pozdravljeni pri „Sandwirtu“, ob 10. zvečer pa so se uvrstili v obhod s plamenicami. Pravijo, da so ti otroci manifestirali za priklopitev. Gledalcev je bilo nekoliko več. — Spomladi je nekdo ukradel g. župniku Mikuli v Melvičah 12 S, trafikantu Ledriču v Dolah denar in cigarete, dvema posestnicama v Dolah 42 S. Tatu so prijeli v osebi slaboumnega posestnikovega sina Luke Gošardta, ki deloma priznava. — 1. t. m. je nastal v gospodarskem poslopiju Elizabetinskega samostana požar, ki pa ga je bilo mogoče še pravočasno pogasiti. Lahko bi zgorelo celo poslopje, natrpano z žitom in krmo. — 16. avgusta je živinski in konjski sejem v Železni Kapli, 20. živinski sejem v Šmihelu pri Pliberku, 24. živinski in letni sejem v Labodu in 27. konjski sejem v Šmohorju v Ziljski dolini. — Pri Bistrici v Rožu so našli v Dravi v Beljaku vtopljenega Mihaela Koflerja. — Dne 1. t. m. je vas Frohn v Lesachtalu vsled strele popolnoma pogorela; s poslopji, ki so bila vsa lesena, so zgorele tudi 3 krave. Ljudje so prišli ob vse, ob opravo, obleko in celo ob denar. Niti eden ni bil zavarovan. — Posestniku Veračniku v Spodnjih Ribičah pri Grabštanju je nekdo ukradel iz spalnice 400 S. Tatvine se obdolžuje cigane. Istemu posestniku je bilo 1. 1926 ukradenih 345 S. — Junija se je izselilo s Koroške 37 oseb, povečini kmečki delavci. — 2. t. m. je udarila strela v neko gospodarsko poslopje v Št. Jakobu pri Volšperku in ga vžgala. Zgorela je žetev, v kolikor je bila že spravljena, krma, vsi stroji, 8 svinj in ena hiša. — Na realni gimnaziji v Beljaku se letos izjemoma vršijo sprejemni izpiti 1. septembra ob osmih. Prošnje je vložiti do 25. t. m. pri ravnateljstvu in kolekovati z 1 S. V prošnji je navedsti natančen naslov očeta, šolski popis pa ima poslati šolsko vodstvo neposredno ravnateljstvu. — 28. julija so našli na Koroškem 1763 podpiranih brezposelnih, za 5 od prejšnjega tedna manj. — Iz župnišča v Št. Janžu pri Mostiču je nekdo ukradel denarnico z enim bankovcem po 1000 S in tremi po 100 S. Tatvine je osumljen neki 20letni fant, ki se je v tem času plazil okrog župnišča.

Slovenji Plajberk. (Razno.) Od volitev sem nimamo kaj posebnega poročati. V gosposkih gozdovih se letos ne bo toliko sekalo, bo torej

precej zaslužka odpadlo. To pa radi tega, ker je v kočuški gorski okolici veter podrl cele gozdne komplekse in bo treba letos tam pospraviti. — Poletje je bilo do zdaj presuho in dež prihaja v glavnem prepozno. — Vaški sem je zalil dež in padala je huda toča. Eno ledeno zrno je tehtalo 40 gramov in je bilo debelo kot kurje jajce. — Tujski promet ob ljubeljski cesti, predvsem avtomobilski preko in do Ljubelja od leta do leta narašča. Toda marsikdo se obrne, četudi bi rad ostal kak dan in si ogledal lepi gorski kraj in prirodne lepote okolice in podnožja „tihih kraljestev“, ko bi bilo malo bolj pripravljeno za turistik in sploh tujski promet.

Grebinjski kloster. Dne 15. julija smo spremili k zadnjemu počitku 76 let staro Magnetovo staro mater Marijo Grubelnik. Res kakoršno življenje, takšna smrt. Rajna je bila vzorna gospodinja, dobra žena, skrbna mati in priljubljena sosedka, globoko verna katoličanka in zavedna Slovenka. Dokler je mogla še med ljudi, ni nikdar skrivala svojega krščanskega prepričanja in svojega slovenskega značaja. Dalje časa je bila vdova in zdaj več let v postelji. Nikdar pa ni kazala nepotrpežljivosti, voljno je prenašala vse bolečine; zadnje dni je spala dočas, da je za večno zaspala. Zopet smo zgubili eden biser naše fare in veliko dobrotnico naše cerkve. Dokler je bila še zdrava gospodinja, je bila pač prva v cerkvi pri molitvi, pri kinču cerkve in pri vsakem opravilu in popravilu cerkve. Naj ji bo Bog obilen plačnik, da pride v svet raj, kjer bo na vekomaj čast in slavo pela z Marijo vesela.

DRUŠTVENI VESTNIK

Klub kor. slov. akademikov na Dunaju. V torek dne 14. avgusta po končanem počitniškem sestanku, se vrši občni zbor. Odbor zato naproša vse člane, da se sestanka brezpogojno udeležijo!

Srednješolci, akademiki in starešine! Počitniški sestanek se vrši v dnevih 12.—14. avgusta pri Tišlarju v Št. Janžu v Rožu. Za dijakke udeležba obvezna, starešine dobrodošli! Pripravljali odbor.

Dobri vas. (Igra.) Na praznik Marijinega vnebovzetja priredi naša Marijina družba lepo in času primerno igro „Lurška pastarica“. Ta igrokaz nam predstavlja nastanek slovite Marijine božje poti v Lurdu, kjer deli Marija posebno milosti svojim romarjem. Kar pa mnogi ne morejo tja potovati, se lahko tukaj napolnijo z Marijinim duhom. Prireditev se prične po cerkveni pobožnosti, to je ob 1/2 3. uri popoldne dne 15. avgusta v Društveni dvorani v Dobri vasi. Toliko v vednost vsem prijateljem Marijine družbe. Vodstvo.

Bilčovs. Mladinski dan smo obhajali dne 22. julija, kot je bilo objavljeno v „Kor. Slovenec“. Mirno, brez vsakega motenja, se je vršila prireditev. Popoldne so bile cerkvene prireditve. Popoldne pa smo z zanimanjem sledili deklamacijam, govoru in igri „Za pravdo in srce“. In smo tudi lovili srečo. Prisrčna hvala dekletom, ki so deklamirale. Č. g. Poljancu pa naša najiskrenejša zahvala, da so se blagohotno potrudili med nas ter nam vsem, prav posebno pa naši mladini, polagali na srce toliko lepih nauk in nasvetov. Mladina pa tudi stariši ste lahko spoznali in uvideli na mladinskem dnevu, kaj so naša društva, čemu da jih imamo in zakaj v njih delujemo. Zatorej vso našo pošteno mladino v naša društva, da se v teh ohrani poštena in zvesta veri in rodu. Kdor našim društvom nasprotuje, o tem lahko rečemo, da je sovražnik mladine, ker jo s tem navaja v nepošteno in izprieno in v verskem oziru če že ne mrzlo, vsaj mlačno družbo. Tedaj vsi na delo za naša društva! — Igralcem igre „Za pravdo in srce“, ki so jo igrali kotmirški igralci, pa naša pohvala in priznanje. Nismo se mi Bilčovščani nadejali, da v društvu Gorjanci res živi duh Gorjancev. Vsi igralci izvrstno obvladajo svoje vloge. To se vidi, da se res učijo in tudi za društvo mnogo žrtvujejo. Le tako naprej in hvala Vam za obisk. Žal, da nas je dež tako motil. Tudi vsem darovalcem dobitkov za srečolov iskrena hvala.

Slovenci, ne po nemški milosti, marveč po božji volji imamo pravico do obstanka na Koroškem!

PRAVNI VESTNIK

Našim naročnikom in članom „Političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“ dajemo neobvezno brezplačne pravne nasvete. Odgovorimo ali v listu pod sporočeno šifro ali pa pisмено, če vprašalec priloži znamko za odgovor.

O pričah.

V vsaki civilni pravdi stoji trditev proti trditvi: tožitelj trdi svoje, na pr., da je toženemu posodil pred tremi leti 1000 S in jih zahteva sedaj nazaj, toženi pa zopet trdi svoje, na pr., da posojila sploh ni dobil ali pa da ga je že vrnil. Vsak torej trdi svoje, komu naj sodnik verjame?

Sodnik bo seveda verjel tistemu, kateremu se je posrečilo, da je sodnika prepričal o resničnosti svoje trditve. Dolžnost strank je namreč, da sodišču napovedo vsa dokazila, na katera se hočejo opirati, da prepričajo sodnika o resničnosti svojih trditve. Kot dokazila, to je kot pripomočke za dokaz resničnosti trditve, predvideva naš civilnopravni zakonik listine (n. pr. pobotnice, menice itd.), priče, sodnijske izvedence, sodnijsko ogledovanje in končno zaslišanje strank.

Največkrat se stranke v svrhu dokazovanja poslužujejo prič. Zakonito predpisana dolžnost vsakega državljanca je, da se vsakokrat odzove pozivu sodišča, kadar ga to hoče zališati kot pričo, to se pravi, da pride ob določeni uri in tam pričuje o tem, kar ga vpraša sodnik. Kadar koli torej dobiš poziv od sodišča, da naj prideš na določeni dan in ob določeni uri k sodišču kot priča, pazi, da ne pozabiš in ne zamudiš svoje dolžnosti. Priča sme izostati le iz tehničnih vzrokov in mora zadržek, ako je to mogoče, pravočasno javiti sodišču. Nikakor pa ne zadostujejo malenkostni izgovori. Kdor je kljub sodnijskemu pozivu od določene obravnave izostal, ne da bi se prej oprstil, radi važnega zadržka in iz tehničnih vzrokov, temu sodnik naloži kazen, in sicer denarno globo. Ako se drugemu pozivu zopet ne odzove in neupravičeno izostane, tedaj sodišče naloženo kazen zviša in obenem odredi, da ga k prihodnji obravnavi privedejo orožniki. Razen tega sme sodišče prič, ki je brez zadostnega razloga izostala, naložiti stroške tiste obravnave, ki se radi neubogljivosti priče ni mogla redno vršiti.

Nadaljna dolžnost vsake priče je, da pove sodišču čisto in vso resnico; da se torej ne zlaže in ničesar ne zataji. Vsak sodnik mora prič pred zaslišanjem na to njeno dolžnost izrecno opomniti. Sodnik tudi lahko odredi, da prič svojo izpoved s prisego potrdi, to se pravi, da pokliče Boga za pričo, da je njena izpoved resnična.

Krivo pričanje pred sodnijo je strogo kaznivo hudodelstvo brez ozira na to, dali-li se je vršila izpoved pod prisego ali ne. Tudi nago-varjanje drugega, da naj pred sodnijo krivo prič, je hudodelstvo. Kazni, ki so zagrožene na ta zločin, so jako stroge. Kdor je po krivem pričal, bo, ako pride ta njegov zločin na dan, kaznovan s težko ječo od 6 mesecev do 20 let. Kazen je tim strožja, čim večja škoda se je zgodila in čimvečji je bil zločin.

Med preprostim ljudstvom često vlada mnenje, da mora vsakdo pričati ugodno za tistega, ki ga je kot pričo napovedal. Tudi si marsikateri ljudje, kadar nastopajo pred sodiščem kot stranke, ne upajo napovedati tega ali onega kot priče, češ, ta itak ni moj prijatelj, ta ne bo hotel priti k sodišču, oziroma itak ne bo hotel pričati zame. To je popolnoma napačno mnenje, zakaj pred sodiščem ne velja načelo, to so moje, to so tvoje priče, ta mora pričati zame, ta pa zate. Dolžnost vsake priče je marveč, kakor smo že omenili, da pove pred sodiščem čisto resnico brez ozira na to, katera stranka ji je ljubša in kateri želi zmago. Priča ne sme gledati na to, s kom da hoče držati, zakaj s tem lahko zapade hudo kazen in bo potem keš prepozen. Dan na dan se še vršijo pred deželnim kazenskim sodiščem obravnave, v katerih se morajo obtoženci zagovarjati radi krivega pričevanja. Sodišča v teh slučajih postopajo jako strogo. To je tudi povsem pravilno in razumljivo, zakaj če bi priče nehale pred sodnijo govoriti resnico, ne bi bilo sodnikom več mogoče soditi po pravici. Pred sodiščem ne bi bilo več mogoče najti pravice, ampak

zmagal bi vedno oni, kateremu se je posrečilo pridobiti si čimveč krivih prič.

Kaj si moraš torej iz našega današnjega razmotrivanja zapomniti?

Ako te slučaj zaplete v pravdo, ne pozabi pri sodišču pravočasno navesti vse priče, ki naj potrdijo resničnost tvojih navedb.

Kadar si pozvan pred sodišče kot priča, ne izostani brez važnega razloga, ako pa si resnično zadržan, naznani to pravočasno sodišču.

Kadar podaš pred sodiščem svojo izpoved kot priča, govori le čisto resnico brez ozira na to, katera stranka ti je ljubša in kateri želi zmago.

GOSPODARSKI VESTNIK

Seja deželnega kulturnega sveta dne 13. julija 1928.

Predsednik Supersberg poroča o seji predsednikov: V veljavo je stopil novi železniški red, ki se kolikor toliko ozira na kmečke potrebe. Razpravljalo se je o varstvu strank. Poročalo se je, da izide obširna knjiga, ki bo razpravljala, kako se je kmetijstvo v Avstriji po vojni dvignilo. Potem se je vršila mednarodna poljedelska konferenca: predsednik misli, da bi take konference kmetu lahko bile v prid, ko bi pripravile pot za neovirani promet s kmečkimi pridelki. Zdej n. pr. hoče Italija 4 m dolge hlope, Nemčija 4,5 m. Francija in Angleška imajo zopet druge mere: ko bi se to izravnalo, bi kmet svojo lesovino lahko ponujal na vse strani in bi zanj bila kupčija lažja. Pri ti priložnosti so udeleženci slišali govor tajnika mednarodnega delovnega zavoda v Ženevi, Thomasa. Govoril je zelo zmerno in naglašal, da se mora s kmečkimi delavci postopati vse drugače kakor s tovarniškimi, ker žive v drugih razmerah. Dne 7. junija se je vršil razgovor med zastopniki svinjerejskih zadrug iz Tirolske in Koroške. Razgovor se je seve pečal v prvi vrsti s silnim uvozom svinjine iz Poljske. Treba bo vse svinjerejce v Avstriji združiti, da se složno branijo proti inozemstvu.

Dne 20. junija se je ogledala Čindemunplanina ob Plöckenu. Država je namreč dovolila sredstva, da se zopet uredi v vojski razdrte planine, zopet zgrade hlevi, prirede studenci itd. Ta planina je last podpolkovnika Greslja, ki je volje dati jo v najem za letnih 800 S. Ali živine ni, ki bi se mogla tja spraviti, ker so sem svojčas Italijani gonili nad 2000 glav goveje živine in teh menda Avstrija zdaj ne pusti več sem, četudi se v spodnji Ziljski avstrijska živina goni na laške pašnike. Druge vasi v Zgornji Ziljski imajo že svoje kraje, kamor gonijo živino iz beljaške okolice pa se več ne splača, ker znaša voznina od tu do Mute 17 S za glavo, pašnina pa stane 18—20 S. Misli se je tam napraviti pašnik za bike: prostora bi bilo za 150 glav, a se jih spravi vkup samo 20.

Potem se je ogledalo delo na barju pri Landskrönu: del močvirja se je že spremenil v rodovitno polje, drugi del se ravnokar obdeluje s primernimi stroji, tretji pa je še kakršen je bil.

Dne 8. julija se je vršilo posvetovanje poizkuševalnega krožka (Versuchsring) Lurnfeld, ki se bavi zlasti s preizkuševanjem raznih semen. Kmejte zahtevajo, da se naprej izvedejo preizkušnje polja. Dosedanje poizkuševanje je pokazalo, da na Zgornjem Koroškem ne prespevajo tuja semena, da vse zamori rija. Morebiti je na Spodnjem Koroškem boljše. Zato je treba, da se iz domačih semen vzgoji seme, ki bo trdno, da ne pade, in se ga rija ne bo prijemala v tako hudi meri.

Društvo Viehverwertung, vnovčevalnica za živino, je na tem, da likvidira in neha. Spodnja Koroška bi bila zelo interesirana, da se podjetje ne opusti. In če bi se to društvo že likvidiralo, se mora takoj napraviti drugo, ker je treba ljudem pomagati, da spravijo svojo nepopolnoma pitano živino v denar, in da se v inozemstvu najde kupcev za koroški pridelek.

Planinski servituti.

Hernler: Čindemun planina leži za mlade junce previsoko. Zdej se išče za to planino živine, ki bi se tam pasla. Prepričan sem, da je živine dovolj, samo da lastnik planine ne more doseči. Imamo upravičence, ki ne morejo priti do svojih pašniških pravic ko bi tisti, ki so dolžni dajati pašo, to

planino vzeli v najem, bi bilo živine dovolj. Pri ti priložnosti stavim predlog: agrarni senat je zadnji čas tako razsojeval, da se kmetom naravnost jemlje njihova pravica, servitutna postava se kar prezira in se sodi samo po gozdni postavi. Kmetje pravijo, da je vse vkup postalo neka komedija. To razsodišče prihaja do sklepov, ki jih postava ni hotela. Postava hoče, da se gozd in pašnik ločita; a kjer je zdaj gozd, gospoda ne mara pripustiti, da se napravi pašnik, kjer so grabni in gozd ni nič vreden, se brani inženjer, ki ima zagajati hudournike, in kmetu ne ostane prostora, kjer bi se mogel napraviti pašnik. Zato se naj pri agrarnem senatu obravnave v zadevi služnosti sploh ustavijo, dokler se na vpokličje poljedelski odsek deželnega zbora. Agrarnemu senatu se morajo dati navodila, kako naj postopa. Zdaj prvi tehnik govori tako, drugi drugače, in kmet vsega vkup ne more razumeti.

Kmetje in šolska oblast.

Hernler: Kot načelnik okrajnega kmetijskega društva sem vložil pri okrajnem šolskem svetu v Beljaku ugovor zoper preložitve šolskega leta. Odgovora nismo dobili, a počitnice so se pričele 29. junija, in kmetje mi očitajo, da se ni storilo nič. Kaj takega se pred vojno ni zgodilo in se nam zanaprej ne sme pripetiti. Deželni kulturni svet naj poskrbi, da se bogo njegove podorganizacije poslušale in da se na vlogo kmetov odgovori, sicer bi si drugače iskali poslušala. Še bo v deželnem zboru priložnost, zavzeti k temu svoje tsališče, zlasti k temu, kako se v Ziljski postopa z občinami in krajnimi šolskimi sveti. Težkega položaja kmetov, zlasti manjših kmetov, ti ljudje ne marajo poznati. Danes se otroci potepajo okrog, kmet jim nima dati dela, v jeseni pa bo šola prazna in bo učitelj poučeval pet otrok. To ni prava pot, pravico imamo zahtevati, da se nas posluša, ko vsaki mali kmet plačuje k šolskim stroškom najmanj 100 S v letu, kdor plačuje, bo tudi govoril.

Ferlič: Na Zili se gospodarstvo prestavlja: ljudje prehajajo k živinoreji in se bo polagoma živina za pašnik na Plekenju že dobila. V Ziljski dolini je še več pašnikov, ki se še niso prenavljali, naj se denar tam porabi. V zadevi servitutov so tudi meni znani slučaji, v katerih se ni odločilo v prid kmetov. Znan mi je slučaj, ko se je kmetu dala odškodnina, ali kmet ne potrebuje denarja, marveč pašnika, ker je na pašnik navezena njegova eksistenca.

Zavod za vnovčevanje živine.

Na u: Vnovčevalnica je bila svojčas oddelek Deželne zveze — Landesverbanda. Med vojno je vnovčevalnica dobila monopol in si je pridobila lepo premoženje, ki ga je pa zopet z blagovno trgovino izgubila. Potem se je odprodalo nekaj posestev, a zavod je ostal pasiven, in tudi režija se ni dala zmanjšati. Naredila se je bilanca za dan 31. marca, ki je izkazala 639 S primanjkljaja, tako da je nadaljevanje delovanja v teh razmerah nedopustno. Od leta do leta je manj premoženja. Po bilanci 1927 je bil delež vreden še 9,60 S. Kako se naj vse uredi? Nadaljevanje je nemogoče. Ureditve bi bila mogoča, ako se razširi promet, ne da bi se režija višala: a zato ni kapitala in ni živine; drugi slučaj bi bil, da se režija zniža in promet ostane. Pogajali smo se z ravnateljem: L. 1926, in 27, se je reklo, da bodo uradniki za tretjino odnehali od svoje plače, a se je izkazalo končno, da se je samo izplačevanje odložilo in da so zahtevali celo plačo. Likvidacija se lahko vrši na način; da se vse vkup izroči osebi, ki bi na svoj račun nadaljevala obratovanje. Ravnatelj Pulver je ponudil za delež 7,50 S, ki bi se plačeval l. 1929. Ta predlog se ne odobrava od vseh združnikov, ker zaostaja precej za vrednostjo podjetja. Likvidacija pa bi stala 50.000 S. Drugi način bi bil, da se podjetje izroči novemu društvu, ale tu se mora računati z dejstvom, da bi se moralo to novo društvo takoj spustiti v celo vrsto pravnih premoženja je bilo dne 31. marca 544.708 S, dolgovi 290.000 S, tako da je čistega premoženja še vedno 254.000 S. Kdor bi prevzel podjetje, bi moral takoj izplačati svoto 35.000 S, za nagrarične deleže, ki nimajo na zavodu interesa in za promet bi se moralo najeti 50.000 S, tako da bi se moralo narediti dolga 85.000 S. Plače znašajo zdaj mesečno 3600 S.

Schluderman ogorčeno zavrača Hernleja: Pogajanja med kmeti in gospodo se baje vrše na podlagi starih pogodb in samo, če kmet zahteva več nego mu pristaja, se gospoda brani. Doživelo

se bo slabe posledice, ako se gozdovi izroče kmetom ali napravijo pašniki kakor v Vešprijah, ali v Winklenu. Država naj svoje podari, zasebnik nima nič podarjati.

Hernler: Vlada v Winklenu kmetom ni nič podarila. Kmetje so imeli pravice do tistih gozdov, ki so bili tedaj še kmečka, in država mora biti vesela, da se je teh gozdov iznebila. A so še drugi slučaji v deželi, ko se je pogozdovalo pašnike, ki so zdaj zarastli! Pogozdovalo se je tudi v takih višinah, kjer gozd ne raste več. (Dalje sledi.)

Tržne cene. Celovec, 2. avgusta. Živina: voli 1—1,30, plemenske krave 1,20—1,50, pitane krave 0,70—1, telice 1—1,20, pitani prašiči 1,80—2,10, plemenski 2—2,40 S za kg žive teže. Težki konji 500—900, lahki 200—400 S komad. Žito: pšenica 40, rž 36, ječmen 35, oves 40, ajda 40, koruza 40, leča 130, grah 120, fižol 60, krompir 25, ržen kruh 76, pšeničen kruh 140, pšenična moka 80, ržena 64, ajdova 72, pšenični zdrob 84, koruzni zdrob 56, koruzna moka 50 g za kg. Čajno maslo 6, maslo za kuho 4,80, svinjska mast 3,40, sirova slanina 3, prekajena slanina 4,50, goveje meso 3,40, 3,20, sladkor v kockah 1,06, sol 0,70, skuta 1,40 S za kg. Zelje 80, špinaca 80, čebula 60, glavната solata 1020, endivija 20—40 g za kg. Sladko seno 14, kisle 9, slama 8 S za meterski stot.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. Na Dunaju je zbolelo 28 oseb na legarju, od teh jih je 9 umrlo. — Prometno letalo Dunaj—Benetke je moralo vsled viharja pristati pri Ptuj. — Češkoslovaška: 1. t. m. je na postaji Bienendorf pri Budjejevicah trčil brzovlak v osebnega, ki je stal na postaji. Lokomotivi obeh vlakov sta popolnoma razbiti, ravnotako tudi službeni voz brzovlaka. Poškodovan je bil tudi prvi vagon osebnega vlaka. Ranjenih je bilo 35 potnikov. — Nekatera mesta so vpeljala davek na mačke. — Italija: Ko je papež izstopil v vatikanskih vrtovih iz avtomobila, si je zvil nogo. — V tovarni Marini v Rimu je požar vtrel urah popolnoma uničil poslopje. Pri Piacenzi je pogorela velika tovarna za opeko. V Camerano pri Jakinu je pogorela hiša. Ko je hitela požarna bramba na pomoč, se je avto prevrnil, pri čemer je bilo 6 oseb težko ranjenih. — Nobile je prispel s svojimi ljudmi v Rim, kjer je bil častno sprejet. Na potu skozi Nemčijo so ga na nekaterih postajah izžvižgali. — V južni Italiji je pogorela vas 70 hiš: več sto oseb je brez strehe, 4 osebe so bile ranjene, ena ženska pa se pogreša. — Poljska: V kemični tovarni v Lodcu je nastal požar, ki je v par urah vpepelil podjetje in sosedne hiše. Ker je bilo v tovarni mnogo bencina in šiprita, so nastale strahovite eksplozije, da so popokale v vsej okolici šipe. Računa se, da je 30 mrtvih in 300 ranjenih. Pri gašenju je bilo ranjenih 44 oseb. — Dne 27. julija je nastal gozdni požar, ki se po 4 dneh še ni dal pogasiti in se vedno bolj širi proti Visoki Tatiri. — V Oliti je zletelo v zrak veliko municionsko skladišče. 9 vojakov je prišlo ob življenje, 60 je bilo ranjenih. — Na več krajih je divjal dva dni strašanski vihar, ki je več gospodarskih poslopij popolnoma porušil. V okolici Vilne je strela udarila v 45 oseb, 11 je bilo mrtvih. — Nemčija: Prišli so na sled veliki goljufiji z obveznicami vojnega posojila. Država utrpí škodo od 25 do 30 milijonov mark. — Pri Dinkelscherbenu pri Augsburgu je pospešeni osebni vlak zavozil v tovornega. Okretnice so bile napačno postavljene. Lokomotiva in 3 vagoni razbiti, 20 oseb je mrtvih in 40 ranjenih. — Rusija: Rusija ima po novjšem ljudskem štetju 145 milijonov prebivalcev, Moskva 2.018.000 in Leningrad 1.611.000. — V Amurski guberniji so nastale poplave in voda pokriva polja ponekod v širini 20 km. Reka Seja se je razlila kot morje v dolino in odnesla s seboj hiše, živino in vse, kar ji je bilo na poti. Mnogo vasi je popolnoma razdejanih. Pod razvalinami podrelih hiš je pokopanih mnogo ljudi. Živino je voda v vseh vaseh, ki leže ob rekah, popolnoma uničila. Po valovih Amurja plavajo hiše, škednji in trupla na stotine utopljenih živali. Železniški promet je čisto ustavljen. — Jugoslavija: V Liki je suša uničila vse poljske pridelke, pšenico, koruzo, krompir itd., vsled česar preti nevarnost lakote, kakoršne doslej še

ni bilo. — V bližini Vršca je v nekem gozdu poginila na steklini krava. Zato so kontumacirane za 6 tednov vse krave v tamošnji okolici. — Amerika: 29. julija je padlo v Buenos Airesu 10 cm snega, ki pa se je hitro stajal. — Banditi so oplenili oklopni vlak, ki je vozil velike vsote denarja v Buenos Aires, s podminiranjem proge. Nastala je velika eksplozija, ki je več vagonov popolnoma razbila, 5 oseb ubila in 20 težko ranila. Banditi so nato vlak oplenili in izginili brez sledu. — Ognjenik „Mayon“ na Manili je pričel močno bruhati, ki mu sledijo močni potresi. V ognjeniku se je otvorilo novo žrelo, ki bruha iz sebe velike množine lave. Lava se vali proti železniški postaji Linborg. Prebivalstvo tega mesta je zbežalo. — V Havani nameravajo uporabljati na smrt obsojene ljudi za pobijanje raka. Vcepi se jim bacil raka, nakar ostanejo 12 let pod zdravniškim nadzorstvom. Če so po teh letih še pri življenju, se jim da svoboda. — Ostale države: V Longofjordu na Norveškem se je prevrnil motorni čoln, v katerem je bilo 10 oseb. Le eden se je rešil. — V Hovanu v Indiji se je zgodila velika železniška nesreča, ki je zahtevala 18 človeških žrtev, 48 pa je bilo težko ranjenih. — Na Španskem je bilo radi vstaje zaprtih 1752 oseb. Vsi zapori so prenapolnjeni. — Romunski zunanji minister Titulescu je odstopil. — V juliju se je izselilo iz Avstrije v prekomorske kraje 440 oseb. — Na Francoskem sta trčila skupaj brzi in vojaški vlak: 29 oseb ranjenih. — Na Moravskem je na legarju zbolelo 74 ljudi, od teh jih je 5 umrlo. — Italijani so ob jugoslovanski meji koncentrirali okrog 100.000 vojakov.

Rožna dolina.

Radarj, radarj, delajte nova kolesa,
da se popeljemo v sveta nebesa.
Angelci trobijo, duše pa rajajo,
ta majhne kakor ta velike,
svet Anton pa god zastonj.

Tič'ce pojo,
rož'ce cveto,
čez kajžo mojo.
Vse je lpu — — —

Star mož, star mož
na peč sedi,
pa dol poskoč,
pa rajat leti.

Prijateljem naše misli!

Na predvečer počitniškega zborovanja
koroško-slovenskega dijaštva, t. j.

v nedeljo, dne 12. avgusta priredi
dunajski akademski klub pri
Tišlarju v Št. Janžu v Rožni dolini

zabavni večer

s sledečim sporedom:

- Ob 4. uri:**
Spevoigra šentjakobskega izobraž. društva „Kovačev študent“.
- Ob 6. uri:**
 - a) „NAŠA BESEDA“, Zupančič, dekl. gledališki igralec g. Pirnat;
 - b) „VELIKI PETEK“, Cankar, recitira g. Pirnat;
 - c) Pevske točke sveškega in šentjakobskega pevskega zbora;
 - d) Nastop šentjanških tamburašev;
- Komični prizori.**

Železniška zveza izredno ugodna! Izobraževalna društva, pošljite zastopnike! Rožani in vsi, ki ste dobre volje in zasledujete naš narodni pokret in ljubite naše študente, pozdravljeni v naši sredi!

85

PRIPRAVLJALNI ODBOR.